

ผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง*

THE RESULTS OF THE CAPACITY-BUILDING PROCESS FOR COMMUNITY STORYTELLERS THROUGH SOCIAL MEDIA AND ONLINE PLATFORMS: A CASE STUDY OF KHLONG YAI COMMUNITY, TAMOT DISTRICT, PHATTHALUNG PROVINCE

บัณฑิต ทองสงฆ์^{1*}, จาริยา สุทธินนท์², เสริมศักดิ์ ขุนพล³

Bundit Thongsong^{1*}, Jariya Sutthinon², Sermsak Khunpol³

¹สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา ประเทศไทย

¹University Office, Thaksin University, Songkhla, Thailand

²ฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยทักษิณ พัทลุง ประเทศไทย

²Student Affairs Division, Thaksin University, Phattalung, Thailand

³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา ประเทศไทย

³Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla, Thailand

*Corresponding author E-mail: bandit@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษาชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง โดยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ จำนวน 10 คน ซึ่งเข้าร่วมกระบวนการด้วยความสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินศักยภาพฯ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) รวมทั้งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.947 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยการหาค่าความถี่และร้อยละ เปรียบเทียบระดับศักยภาพ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับตามเกณฑ์มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ และเปรียบเทียบศักยภาพฯ ด้วยสถิติ t ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31 - 50 ปี มีบทบาทเป็นสมาชิกหรือกรรมการของกลุ่ม และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น หลังการเข้าร่วมกระบวนการ พบว่าศักยภาพมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ 1) ด้านความรู้: เพิ่มจากระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 0.533) เป็นระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.179) 2) ด้านทักษะ: เพิ่มจากระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 0.529) เป็นระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.189) และ 3) ด้านเจตคติ: เพิ่มจากระดับน้อย ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.338) เป็นระดับปานกลาง

($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.129) และเปรียบเทียบผลศักยภาพฯ ด้วยสถิติ t แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าศักยภาพก่อน-หลังเข้าร่วมกระบวนการฯ แตกต่างกัน โดยที่ค่าเฉลี่ยศักยภาพหลังเรียน ($\bar{X}$ = 3.63) สูงกว่าค่าเฉลี่ยศักยภาพก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 2.58)

คำสำคัญ: นักเล่าเรื่องชุมชน, สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์, กระบวนการเสริมสร้างศักยภาพ

Abstract

This study examined the effects of a capacity-building process for community storytellers through social media and online platforms, using Khlong Yai Community, Tamot District, Phatthalung Province, as a case study. The research employed a quasi-experimental design. The sample consisted of 10 voluntary participants from the local community enterprise group. The research instrument was a capacity assessment questionnaire validated for content validity (Content Validity and Item-Objective Congruence Index, IOC) and demonstrated high reliability, with a Cronbach's Alpha coefficient of 0.947. Basic data were analyzed using frequency and percentage, while comparisons of capacity levels were conducted by calculating means and standard deviations and determining levels according to a 5-point rating scale. Paired t-tests were used to compare participants' capacities before and after the intervention. The results revealed that all participants were female, mostly aged between 31 - 50 years, with roles as group members or committee members, and had a maximum educational level of lower secondary school. After participating in the capacity-building process, the participants showed significant improvements in all aspects: 1) Knowledge increased from a low level ($\bar{X}$ = 2.43, S.D. = 0.533) to a high level ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.179) 2) Skills increased from a low level ($\bar{X}$ = 2.42, S.D. = 0.529) to a moderate level ($\bar{X}$ = 3.44, S.D. = 0.189) and 3) Attitudes improved from a low level ($\bar{X}$ = 2.63, S.D. = 0.338) to a moderate level ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.129). The paired t-test results showed a statistically significant difference at the .05 level, indicating that the participants' overall capacities after the intervention ($\bar{X}$ = 3.63) were significantly higher than before the intervention ($\bar{X}$ = 2.58).

Keywords: Community Storytellers, Social Media and Online Platforms, Capacity Building

บทนำ

จังหวัดพัทลุง มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีการย้ายเมืองหลายครั้ง มีสถานที่ที่เคยเป็นที่ตั้งเมืองพัทลุง จำนวน 8 แห่ง คือ 1) โคกเมืองแก้ว ปัจจุบันคือพื้นที่หมู่ที่ 4 ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน 2) บ้านควนแร่ ปัจจุบันคือพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง 3) เขาชัยบุรี (เขาเมือง) ปัจจุบันคือพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง 4) ท่าเสม็ด ปัจจุบันคือพื้นที่หมู่ที่ 11 ตำบลท่าเสม็ด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช 5) เมืองพระรถ ปัจจุบันคือพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลพญาขัน อำเภอเมือง

พัทลุง 6) บ้านควนมะพร้าว ปัจจุบันคือพื้นที่หมู่ที่ 2 ตำบลพญาขัน อำเภอเมืองพัทลุง 7) บ้านม่วง ปัจจุบันคือพื้นที่หมู่ที่ 6 ตำบลพญาขัน อำเภอเมืองพัทลุง และ 8) บ้านโคกลุง ปัจจุบันคือพื้นที่หมู่ที่ 4 ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง ซึ่งแต่ละพื้นที่ล้วนมีความสำคัญต่อความเป็นมาของจังหวัดพัทลุง และนอกจากประวัติศาสตร์ที่ชวนหลงใหลแล้วจังหวัดพัทลุงยังมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานนกน้ำทะเลน้อย อุทยานแห่งชาติเขาปู่ - เขาย่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด หาดแสนสุขลำปำ แหลมจองถนน เกาะสี - เกาะห้า บ่อน้ำร้อน - บ่อน้ำเย็น (ธารน้ำเย็น) น้ำตกไพรวัลย์ น้ำตกตะโหนด ภูเขาอกทะลุ ถ้ำสุมน และล่องแก่งลานข้อย จากข้อมูลประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีทรัพยากรที่สมบูรณ์ทำให้จังหวัดพัทลุงเป็นจุดหมายสำคัญของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงและสร้างรายได้ส่วนใหญ่ให้กับจังหวัด โดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวธรรมชาติ จากข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง (พ.ศ. 2566 - 2570) พบว่า ในปี 2565 มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนจำนวน 622,869 คน จากข้อมูลดังกล่าว จังหวัดจึงมุ่งพัฒนาที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลตามภารกิจของส่วนราชการและงานในระดับพื้นที่ คือการมุ่งพัฒนาคุณภาพ สังคมแห่งโอกาส เอื้ออาทร อยู่เย็นเป็นสุข และความเสมอภาคสู่เมืองแห่งปัญญา อุดมด้วยนวัตกรรมและสุขภาวะที่ยั่งยืน (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2566)

อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ในเทือกเขาบรรทัดมีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีประเพณีวัฒนธรรมที่สานสัมพันธ์กันมาอย่างยาวนานระหว่างไทยพุทธและมุสลิม หรือที่รู้จักกันในกิจกรรมสานสัมพันธ์สองศาสนา (เศวตฉัตร นาคะชาติ, 2565) ชุมชนมีกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจที่หลากหลาย เช่น กลุ่มขนมทองม้วนที่เป็นการรวมกลุ่มกันของกลุ่มแม่บ้านนำวัตถุดิบที่สำคัญในชุมชนคือ แป้งข้าวสังข์หยดและสีชมพูจากเปลือกแก้วมังกรมาทำขนมทองม้วน กลุ่มเครื่องแกงบ้านใหม่และกลุ่มเครื่องแกงโหล๊ะสบำใช้วัตถุดิบในพื้นที่เช่น ตะไคร้ พริกขี้หนู ขมิ้น พริกไทย ฯลฯ มาทำเครื่องแกงหลากหลายเมนู กลุ่มเฟอร์นิเจอร์รักไม้ที่ใช้เศษกิ่งไม้เหลือทิ้งในชุมชนมาทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งบ้านและสวน กลุ่มสุขภาพ และกลุ่มน้ำตกลาดเตยหรืออีกชื่อหนึ่งคือ ชมรมดอกกล้วยบานที่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการดูแลทรัพยากรทางธรรมชาติของชุมชนคลองใหญ่ ชี้ให้เห็นว่าชุมชนคลองใหญ่ แม้จะเป็นชุมชนเล็ก ๆ แต่ก็มีกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายนั้น สามารถพัฒนาเป็นเรื่องเล่าชุมชนที่จะชวนให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในชุมชน สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยว อันเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดพัทลุงได้ โดยนรินทร์ สังข์รักษา และคณะ ได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของนักเล่าเรื่องและนักสื่อความหมายไว้ว่า การสร้างนักเล่าเรื่องและสื่อความหมายก็เพื่อบอกต่อและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่โดดเด่นให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพในการพัฒนาเรื่องราว สร้างเนื้อหา สื่อดิจิทัล กิจกรรม เส้นทางท่องเที่ยวและคุณภาพบริการ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยว (นรินทร์ สังข์รักษา และคณะ, 2566) โดยมีแนวทางการพัฒนาทักษะการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชน 5 ประเด็น คือ 1) ผู้สื่อสารต้องรู้ว่าตัวเองจะมองหาหรือให้คุณค่ากับอะไร 2) การสื่อสารเป็นเรื่องของภายในหรือภายนอก การค้นหาภายในตัวเองและออกไปสัมผัสโลกภายนอก 3) การสื่อสารเป็นเรื่องในกรอบ นอกกรอบ การเลือกเรื่องที่จะเล่า ผู้สื่อสารต้องกลับมาสู่ภายในตนเองว่าเป็นคนอย่างไร มีมุมมองอย่างไร 4) ใช้ความรู้ลึกก่อนความคิด และ 5) ฟัง และยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น (ธัญวิษ วิเชียรพันธ์, 2562)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเบื้องต้น สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ ดังนี้

- 1) ด้านความรู้ คือ ความเข้าใจในการกำหนดตัวละครเรื่องเล่า ความเข้าใจในการกำหนดบทความขัดแย้งเรื่องเล่า ความเข้าใจในการกำหนดเค้าโครงเรื่องเล่า และความเข้าใจในการสรุปเรื่องเล่า
- 2) ด้านทักษะ คือ ความสามารถในการกำหนดบทความขัดแย้งเรื่องเล่า ความสามารถในการกำหนดประเด็นเรื่องเล่าของชุมชน และความสามารถในการใช้ Application viva VDO และ
- 3) ด้านเจตคติ คือ มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงเกี่ยวกับเรื่องเล่า มีใจกว้างรับฟังและเคารพความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่นต่อการนำเสนอเรื่องเล่าของตนเอง และมีศรัทธาเกี่ยวกับเรื่องเล่า โดยมีกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษาชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุงที่ผู้เชี่ยวชาญ ชุมชน และนักวิชาการได้ร่วมกันพัฒนามาจากความต้องการดังกล่าวเป็นกระบวนการ FFPF มีรายละเอียดของกระบวนการ ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) ขั้นตอนดำเนินงาน (Process) ขั้นตอนย้อนกลับ (Feedback) และขั้นสรุปผลิตภัณฑ์เรื่องเล่า (Product) แต่ยังเป็นข้อคำถามที่จะต้องค้นหว่ากระบวนการพัฒนาศักยภาพการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนดังกล่าวสามารถพัฒนาให้บุคลากรในชุมชนเป็นผู้นำเสนอข้อมูลชุมชนที่ถูกต้อง หลากหลาย รวดเร็ว นำเสนอเรื่องเล่าอย่างมีเสน่ห์ มีชีวิตชีวา มีเนื้อหาเรื่องเล่าที่ชวนหลงใหล มีความรู้พื้นฐานของชุมชน มีทักษะการผลิตและสร้างสื่อที่หลากหลาย มีใจรักและชอบในการสื่อสารคุณค่าของชุมชนสู่ผู้ชมหรือนักท่องเที่ยวทั่วไป ได้อย่างไร ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษาชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ตำบลคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง จำนวน 10 คน ได้มาด้วยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง คือ กระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง (กระบวนการ FFPF) มีรายละเอียดของกระบวนการ ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) ขั้นตอนดำเนินงาน (Process) ขั้น

สะท้อนกลับ (Feedback) และขั้นสรุปผลิตภัณฑ์เรื่องเล่า (Product) โดยก่อนใช้กระบวนการฯ ได้ศึกษาศักยภาพฯ ของกลุ่มทดลองด้วยแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพ ตอนที่ 2 แบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อรายการ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์
2. กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหาตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา
3. ร่างข้อคำถามตามนิยามศัพท์ให้ได้ข้อคำถามที่สอดคล้องเหมาะสมกับนิยาม ตามโครงสร้างเครื่องมือ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
4. นำแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง เสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความมุ่งหมาย (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 20 ข้อ
5. นำแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในชุมชนแม่ขรี อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีครอนบาค (Cronbach, L. J., 1984) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.947

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจของผู้เข้าร่วมทดลองใช้กระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง โดยจะต้องเข้ารับการประเมินศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง โดยใช้แบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ก่อน - หลัง การใช้กระบวนการฯ ซึ่งผู้เข้าร่วมทดลองใช้กระบวนการฯ มีความสมัครใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินศักยภาพที่ได้รับคืนมา มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมินศักยภาพ จากนั้นบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ตำแหน่งในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อายุ และระดับการศึกษาสูงสุด ด้วยการหาค่าความถี่และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักร้องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ผลการประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง ก่อน - หลังการดำเนินการตามกระบวนการฯ ด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลศักยภาพของการเป็นนักร้องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง ด้วยสถิติ t

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำเสนอ 2 ประเด็น คือ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักร้องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง

	ประเด็น	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เพศ		10	100.00%
หญิง		10	100.00%
อายุ		10	100.00%
31 - 40 ปี		5	50.00%
41 - 50 ปี		3	30.00%
51 ปีขึ้นไป		2	20.00%
ตำแหน่งในกลุ่ม		10	100.00%
ประธานกลุ่ม		1	10.00%
สมาชิก/กรรมการในกลุ่ม		9	90.00%
ระดับการศึกษาสูงสุด		10	100.00%
ประถมศึกษา		8	80.00%
มัธยมศึกษาตอนต้น		1	10.00%
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.		1	10.00%

N = 10

จากตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องเพลงผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ พบว่าทั้งหมดเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 100.00) จำแนกตามอายุ เรียงจากสัดส่วนมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า จำนวนมากที่สุดคือ อายุ 41 - 50 ปี ตามมาด้วยอายุ 31 - 40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 50.00 30.00 และ 20.00 ตามลำดับ) จำแนกตามตำแหน่งในกลุ่มวิชาชีพชุมชน เรียงจากสัดส่วนมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า จำนวนมากที่สุดคือ เป็นสมาชิก/กรรมการในกลุ่ม ตามมาด้วยอื่น ๆ คือ ประธานกลุ่ม (ร้อยละ 90.00 และ 10.00 ตามลำดับ) และจำแนกตามระดับการศึกษา เรียงจากสัดส่วนมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า จำนวนมากที่สุดคือ ประถมศึกษา ตามมาด้วยมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. (ร้อยละ 80.00 10.00 และ 10.00 ตามลำดับ) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องเพลงผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ทั้งหมดเป็นเพศหญิงทั้งนี้เนื่องจากเพศหญิงมีความสนใจในการเข้าร่วมกระบวนการฯ ครึ่งหนึ่งมีอายุ 31 - 50 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิก/กรรมการกลุ่ม และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักร้องเพลงผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง นำเสนอข้อมูล 2 ประเด็น คือ 1) ผลการประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องเพลงผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ก่อน - หลังการดำเนินการตามกระบวนการฯ และ 2) ผลการเปรียบเทียบผลศักยภาพของการเป็นนักร้องเพลงผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ด้วยสถิติ t มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องเพลงผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ก่อน - หลังการดำเนินการตามกระบวนการฯ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพการเป็นนักร้องเพลงผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

รายการศักยภาพการเป็นนักร้องเพลงผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง	ก่อน			หลัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับนักร้องเพลงผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์	2.43	.533	น้อย	3.81	0.179	มาก
1.1 ความเข้าใจในการกำหนดประเด็นเรื่องเล่า	2.34	.614	น้อย	3.90	0.316	มาก
1.2 ความเข้าใจในการกำหนดปมความขัดแย้งเรื่องเล่า	2.31	.604	น้อย	3.90	0.316	มาก
1.3 ความเข้าใจในการกำหนดตัวละครเรื่องเล่า	2.28	.591	น้อย	3.70	0.483	มาก
1.4 ความเข้าใจในการกำหนดเค้าโครงเรื่องเล่า	2.31	.604	น้อย	3.90	0.316	มาก
1.5 ความเข้าใจในการสรุปเรื่องเล่า	2.31	.891	น้อย	3.50	0.527	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพการเป็นนักร้องผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง (ต่อ)

รายการศักยภาพการเป็นนักร้องผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง	ก่อน			หลัง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.6 ความเข้าใจในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยภาพ	2.38	.862	น้อย	3.90	0.316	มาก
1.7 ความเข้าใจในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยวิดีโอ	2.79	.559	ปานกลาง	3.70	0.483	มาก
1.8 ความเข้าใจในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ (การใช้เพจ)	2.72	.455	ปานกลาง	4.00	0.000	มาก
2. ด้านทักษะเกี่ยวกับนักร้องผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์	2.42	.529	น้อย	3.44	0.189	ปานกลาง
2.1 ความสามารถในการกำหนดประเด็นเรื่องเล่า	2.38	.820	น้อย	3.20	0.422	ปานกลาง
2.2 ความสามารถในการกำหนดปมความขัดแย้งเรื่องเล่า	2.10	.772	น้อย	3.30	0.483	ปานกลาง
2.3 ความสามารถในการกำหนดตัวละครเรื่องเล่า	2.55	1.021	ปานกลาง	3.20	0.422	ปานกลาง
2.4 ความสามารถในการกำหนดเค้าโครงเรื่องเล่า	2.45	.572	น้อย	4.00	0.000	มาก
2.5 ความสามารถในการสรุปเรื่องเล่า	2.52	.574	ปานกลาง	3.30	0.483	ปานกลาง
2.6 ความสามารถในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยภาพ	2.48	.574	น้อย	3.20	0.422	ปานกลาง
2.7 ความสามารถในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยวิดีโอ	2.38	.494	น้อย	3.30	0.483	ปานกลาง
2.8 ความสามารถในการสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ (การใช้เพจ)	2.48	.509	น้อย	4.00	0.000	มาก
3. ด้านเจตคติเกี่ยวกับนักร้องผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์	2.63	.338	ปานกลาง	3.65	0.129	มาก
3.1 มีคุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวกับเรื่องเล่า	2.76	.435	ปานกลาง	3.00	0.000	ปานกลาง
3.2 มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง และศรัทธาเกี่ยวกับเรื่องเล่า	2.52	.509	ปานกลาง	4.00	0.000	มาก
3.3 มีใจกว้างรับฟังและเคารพความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องเล่า	2.55	.506	ปานกลาง	3.60	0.516	มาก
3.4 มีจรรยาบรรณเกี่ยวกับเรื่องเล่า	2.69	.471	ปานกลาง	4.00	0.000	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ก่อน - หลังการดำเนินการตามกระบวนการฯ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 ผลการประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดพิจิตร ก่อนการดำเนินการตามกระบวนการฯ ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ พบว่า ภาพรวมสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสัมมาชีพชุมชนทองม้วนบ้านห้วยตอ) มีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 0.533) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ความเข้าใจในการกำหนดประเด็นเรื่องเล่า ความเข้าใจในการกำหนดปมความขัดแย้งเรื่องเล่า ความเข้าใจในการกำหนดตัวละครเรื่องเล่า ความเข้าใจในการกำหนดเค้าโครงเรื่องเล่า ความเข้าใจในการสรุปเรื่องเล่า ความเข้าใจในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยภาพ ความเข้าใจในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยวิดีโอ และความเข้าใจในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ (การใช้เพจ) มีศักยภาพระดับน้อยถึงระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.28 - 2.79$, S.D. = 0.455 - 0.891) 2) ด้านทักษะ พบว่า ภาพรวมสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสัมมาชีพชุมชนทองม้วนบ้านห้วยตอ) มีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 0.529) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ความสามารถในการกำหนดประเด็นเรื่องเล่า ความสามารถในการกำหนดปมความขัดแย้งเรื่องเล่า ความสามารถในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยภาพ ความสามารถในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยวิดีโอ ความสามารถในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ (การใช้เพจ) ความสามารถในการกำหนดตัวละครเรื่องเล่า และความสามารถในการสรุปเรื่องเล่า มีศักยภาพระดับน้อยถึงระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10 - 2.55$, S.D. = 0.494 - 1.021) และ 3) ด้านเจตคติ พบว่า ภาพรวมสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสัมมาชีพชุมชนทองม้วนบ้านห้วยตอ) มีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.338) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวกับเรื่องเล่า มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงและศรัทธาเกี่ยวกับเรื่องเล่า มีใจกว้างรับฟังและเคารพความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเล่า และมีจรรยาบรรณเกี่ยวกับเรื่องเล่า พบว่า มีศักยภาพระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.52 - 2.76$, S.D. = 0.435 - 0.509)

2.1.2 ผลการประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดพิจิตร หลังการดำเนินการตามกระบวนการฯ ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ พบว่า ภาพรวมสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสัมมาชีพชุมชนทองม้วนบ้านห้วยตอ) มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.179) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ความเข้าใจในการกำหนดประเด็นเรื่องเล่า ความเข้าใจในการกำหนดปมความขัดแย้งเรื่องเล่า ความเข้าใจในการกำหนดตัวละครเรื่องเล่า ความเข้าใจในการกำหนดเค้าโครงเรื่องเล่า ความเข้าใจในการสรุปเรื่องเล่า ความเข้าใจในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยภาพ ความเข้าใจในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยวิดีโอ และความเข้าใจในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ (การใช้เพจ) มีศักยภาพระดับปานกลางถึงระดับมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.00$, S.D. = 0.000 - 0.527) 2) ด้านทักษะ พบว่า ภาพรวมสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสัมมาชีพชุมชนทองม้วนบ้านห้วยตอ) มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.189) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ความสามารถในการกำหนดประเด็นเรื่องเล่า ความสามารถในการกำหนดปมความขัดแย้งเรื่องเล่า ความสามารถในการกำหนดตัวละครเรื่องเล่า ความสามารถในการกำหนดเค้าโครงเรื่องเล่า ความสามารถในการสรุปเรื่องเล่า ความสามารถในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยภาพ ความสามารถในการใช้สื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์เล่าด้วยวิดีโอ ความสามารถในการใช้สื่อสังคม

และแพลตฟอร์มออนไลน์ (การใช้เพจ) มีศักยภาพระดับปานกลางถึงระดับมาก ($\bar{X} = 3.20 - 4.00$, S.D. = 0.000 - 0.483) และ 3) ด้านเจตคติ พบว่า ภาพรวมสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสัมมาชีพขนมหองม้วนบ้านห้วยตอ) มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.129) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวกับเรื่องเล่า มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง และศรัทธาเกี่ยวกับเรื่องเล่า มีใจกว้างรับฟังและเคารพความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องเล่า และมีจรรยาบรรณเกี่ยวกับเรื่องเล่า มีศักยภาพระดับปานกลางถึงระดับมาก ($\bar{X} = 3.00 - 4.00$, S.D. = 0.000 - 0.516)

2.2 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพของการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง ด้วยสถิติ t รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพฯ ของการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง ด้วยสถิติ t

ผลศักยภาพ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเข้าร่วมกระบวนการ	10	2.58	0.348	9.40	0.00*
หลังเข้าร่วมกระบวนการ	10	3.63	0.067		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลศักยภาพฯ ก่อน - หลังเข้าร่วมกระบวนการของผู้เข้าร่วมกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง ด้วยสถิติ t แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ศักยภาพระหว่างก่อนเข้าร่วมกระบวนการและหลังเข้าร่วมกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุงนั้นแตกต่างกัน โดยที่ค่าเฉลี่ยศักยภาพหลังเรียน ($\bar{X} = 3.63$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยศักยภาพก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.58$)

อภิปรายผล

1. อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพของการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง ทั้งหมดเป็นเพศหญิง ครึ่งหนึ่งมีอายุ 31 - 50 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิก/กรรมการกลุ่ม และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา สะท้อนให้เห็นว่า การเสริมสร้างศักยภาพนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุงที่เป็นกลุ่มเพศหญิง มีช่วงอายุ 31 - 50 ปี สังกัดกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP ดำรงตำแหน่งสมาชิก/กรรมการในกลุ่ม และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีโอกาสผลักดันให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองและพัฒนาชุมชนคลองใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุงได้อย่างรวดเร็วและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งความสนใจของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสัมมาชีพขนมหองม้วนบ้านห้วยตอ) ในการเข้าร่วมกระบวนการ เป็นความตั้งใจและความต้องการของชุมชน ตามที่การศึกษาของ จริยา สุพรรณ และคณะ ที่ได้ศึกษา

เรื่อง เรื่องเล่าและประสบการณ์การพัฒนาศักยภาพชุมชนภายใต้การทำงานโครงการ U2T เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันภายใต้เศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพชุมชนประกอบด้วย 7 ประการ หนึ่งในนั้นคือ การตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน (จริยา สุพรรณ และคณะ, 2568) การศึกษาของ มุกซ์ดา สุขธาราจารย์ และจริยา สุพรรณ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดเก็บข้อมูลเรื่องเล่าชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงชุมชนบ้านหนองแวม จังหวัดพิจิตร พบว่า ความเป็นไปได้ในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากมีผู้นำเข้มแข็ง คนในชุมชนตั้งใจจริงที่จะพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (มุกซ์ดา สุขธาราจารย์ และจริยา สุพรรณ, 2567) และการศึกษาของ อณิษฐา หาญภักดีนิยม เรื่องรูปแบบการขับเคลื่อนบทบาทสตรีต่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ที่ได้อธิบายว่าการกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาสตรีไปสู่ลักษณะที่พึงประสงค์ ที่รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาสตรีโดยรัฐมุ่งพัฒนาสตรีให้มีความพร้อมใน 3 ด้าน คือ คุณลักษณะส่วนตัว ชีวิต ครอบครัว และการมีส่วนร่วมในสังคมต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกระตุ้นให้สตรีมีความคิดสร้างสรรค์ มีความขยันหมั่นเพียร มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองให้มีลักษณะที่สามารถจะช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ รวมทั้งมีความรู้ในการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัว (อณิษฐา หาญภักดีนิยม, 2564) อีกทั้งผู้สนใจเข้าร่วมกระบวนการฯ ทั้งหมดอยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งมีผลิตภัณฑ์คือขนมทองม้วน มีเรื่องเล่าตั้งแต่ขั้นตอนการจัดเตรียมอุปกรณ์ การผลิต และการจัดจำหน่ายอย่างชัดเจน ตามที่การศึกษาของ เอกกนก พนาดำรง ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเขียนเรื่องเล่าด้วยเทคนิคการเล่าเรื่อง (Story telling) ว่าการเขียนเรื่องเล่าถ้ามีการวางโครงเรื่องที่กำหนดองค์ประกอบที่ชัดเจนจะเป็นการกำหนดทิศทางการเขียนไม่ให้หลงประเด็น เนื้อหาจะเรียงลำดับความสำคัญและเชื่อมโยงกัน อีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือต้องตอบตัวเองให้ได้ว่า เรื่องที่เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเพื่ออะไร ซึ่งวัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการนำเสนอ การใช้ภาษา และลักษณะของเนื้อหา โดยประโยชน์ที่ได้รับจากการเขียนเรื่องเล่า จะทำให้เราได้ผ่อนคลาย ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ได้ไตร่ตรองความคิดที่ผ่านมาว่าเราคิดอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ไปอีกขั้น และเก็บไว้เป็นความรู้ เป็นตำนานแห่งความภูมิใจ (เอกกนก พนาดำรง, 2559) ดังนั้น ในการส่งเสริมการพัฒนาเรื่องเล่าที่จะมีเรื่องเล่านำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการกระจายสินค้าได้ กลุ่มผู้เข้าร่วมกระบวนการที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจประเภทสินค้า OTOP จะทำให้ได้กลุ่มที่มีความตั้งใจ และเข้าร่วมกระบวนการฯ ได้ตลอดทุกขั้นตอนของกระบวนการ

2. อภิปรายผลการดำเนินการตามกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ผลการประเมินศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ก่อนการดำเนินการตามกระบวนการฯ สรุปได้ว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสัมมาชีพขนมทองม้วนบ้านห้วยตอ) มีศักยภาพด้านความรู้ และด้านทักษะภาพรวมของกลุ่มทดลองมีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ด้านเจตคติภาพรวมศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่า ในการพัฒนาศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ควรที่จะออกแบบมุ่งพัฒนาในด้านความรู้และด้านทักษะให้มีเนื้อหาที่เข้มข้นมากกว่าด้านเจตคติ 2) ผลการประเมินศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อ

สังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง การหลังการดำเนินการตามกระบวนการ สรุปได้ว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสมาชิกพจนมทองม้วนบ้านห้วยตอ) มีศักยภาพด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติภาพรวมศักยภาพอยู่ในระดับมาก และ 3) ผลการเปรียบเทียบศักยภาพของการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ด้วยสถิติ t จากการดำเนินการตามกระบวนการ สรุปได้ว่า ศักยภาพการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (กลุ่มสมาชิกพจนมทองม้วนบ้านห้วยตอ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยศักยภาพก่อนเข้าร่วมกระบวนการและหลังเข้าร่วมกระบวนการ นั้นแตกต่างกัน คือมีค่าเฉลี่ยศักยภาพหลังเรียน ($\bar{X} = 3.63$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยศักยภาพก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.58$) ตามที่การศึกษาของ ธัญวิช วิเชียรพันธ์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อเป็นนักร้องความหมายท้องถิ่นที่พบว่าศักยภาพของนักร้องความหมายท้องถิ่นมีทั้งหมด 4 ด้าน เรียกว่า “คิด - ถ่าย - ใช้ - สร้างสรรค์” ประกอบด้วย 1) ระบบการคิด 2) การถ่ายทอดข้อมูล 3) การใช้ภาษา และ 4) ความคิดสร้างสรรค์ (ธัญวิช วิเชียรพันธ์, 2562) การศึกษาของ วาสนา โลสุวรรณา ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 7 แนวทาง โดยในแนวทางที่ 4 จะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรและกระบวนการให้บริการการท่องเที่ยว ที่ควรมีการจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวให้คนในพื้นที่เป็นผู้ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร ให้คนในพื้นที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และควรมีเอกสารแนะนำพื้นที่ (วาสนา โลสุวรรณา, 2566) และการศึกษาของ นิสกร ยินดีจันทร์ และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดจันทบุรี ในประเด็นของแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ในด้านการส่งเสริมการตลาด ชุมชนควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัยเช่นเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่นิยมค้นหาข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อออนไลน์เพราะสะดวก รวดเร็วในการรับทราบข้อมูล (นิสกร ยินดีจันทร์ และคณะ, 2560) แต่อย่างไรก็ตาม ผลเปรียบเทียบศักยภาพของการ เป็นนักร้องเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ก่อน - หลังการใช้กระบวนการฯ ควรที่จะอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดจึงจะทำให้การประชาสัมพันธ์ข้อมูลของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามที่การศึกษาของ กรวรรณ เวชชานุเคราะห์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พื้นที่ชุมชนคลองโคก จังหวัดสมุทรสงคราม ที่พบว่า การสื่อสารระหว่างชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนเป็นผู้ส่งสารหลัก การสื่อสารระหว่างผู้นำชุมชนกับชาวบ้านส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ โดยเน้นการพูดคุย แลกเปลี่ยนแนวคิด ปรัชญาปัญหาอันระหว่างกลุ่มสมาชิกก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน และศักยภาพของสมาชิกในชุมชน (กรวรรณ เวชชานุเคราะห์, 2556) และตามการศึกษาของ พัชรา วาณิชวสิน ที่ได้ศึกษาเรื่อง เทคนิคการเล่าเรื่อง: เครื่องมือสอนที่มีศักยภาพ ซึ่งสามารถพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้มีศักยภาพทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ (พัชรา วาณิชวสิน, 2563)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ควรมีการยกระดับพัฒนากระบวนการฯ ให้เป็นหลักสูตรการเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ให้กับชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้เป็นเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ให้กับชุมชน ผู้ประกอบการหรือผู้สนใจอื่น ๆ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่สามารถพัฒนาไปสู่หลักสูตรชุดวิชา จัดการเรียนการสอน นอกเหนือจากภาคปฏิบัติให้กับชุมชนในพื้นที่ ควรร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นำกระบวนการฯ ไปพัฒนาศักยภาพการเป็นนักเล่าเรื่องให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ และกำหนดแนวทางการติดตามผลลัพธ์ของการพัฒนาศักยภาพของการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อสังคมและแพลตฟอร์มออนไลน์ กรณีศึกษา ชุมชนคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะหลังจากเสร็จสิ้นโครงการวิจัยไปแล้ว เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ความต้องการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากการวิจัย และนำไปสู่การพัฒนาโจทย์วิจัยอื่น ๆ และควรขยายพื้นที่การวิจัยในบริบทที่มีความแตกต่างของอาชีพ เช่น ชุมชนชาวเล ชุมชนเมือง ฯลฯ เพื่อศึกษาความแตกต่างของการกระบวนการพัฒนาศักยภาพการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนผ่านสื่อออนไลน์หรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กรวรรณ เวชานุเคราะห์. (2556). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พื้นที่ชุมชนคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จริยา สุพรรณ และคณะ. (2568). เรื่องเล่าและประสบการณ์การพัฒนาศักยภาพชุมชนภายใต้การทำงานโครงการ U2T เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันภายใต้เศรษฐกิจสร้างสรรค์. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(1-2), 222-243.
- ธัญวิช วิเชียรพันธ์. (2562). การพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อเป็นนักสื่อความหมายท้องถิ่น. วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม, 5(2), 1-11.
- นรินทร์ สังข์รักษา และคณะ. (2566). การพัฒนารูปแบบการสร้างนักเล่าเรื่องและสื่อความหมาย เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก. วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน, 5(1), 25-40.
- นิสกร ยินดีจันทร์ และคณะ. (2560). การพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พัชรา วาณิชวดี. (2563). เทคนิคการเล่าเรื่อง: เรื่องมือสอนที่มีศักยภาพ. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 18(3), 281-291.
- มุกข์ดา สุขธาราจารย์ และจริยา สุพรรณ. (2567). การจัดเก็บข้อมูลเรื่องเล่าชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านหนองแวง จังหวัดพิจิตร. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 8(2), 36-50.
- วาสนา โลสุวรรณ. (2566). การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 17(3), 158-174.

- เศวตฉัตร นาคะชาต. (2565). พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์เพื่อการท่องเที่ยวชุมชนตะโหมดเป็นผู้ประกอบการธุรกิจแบบมีอาชีพ. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา.
- สำนักงานจังหวัดพัทลุง. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570). จังหวัดพัทลุง. เรียกใช้เมื่อ 16 เมษายน 2568 จาก https://www.phatthalung.go.th/2022/files/com_news_develop/2023-11_6ec40d12f7dbecb.pdf/
- อณิษฐา หาญภักตินิยม. (2564). รูปแบบการขับเคลื่อนบทบาทสตรีต่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(4), 355-371.
- เอกกนก พนาดำรง. (2559). การเขียนเรื่องเล่า ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่อง (Story telling). เวชบันทึกศิริราช, 9(3), 194-196.
- Cronbach, L. J. (1984). Essentials of psychological testing. (4th ed.). New York: Mc-Graw Hill.